

Briselē, 2025. gada 13. jūnijā
(OR. en)

10274/25
ADD 8

Starpiestāžu lieta:
2025/0163 (NLE)

AELE 52
CH 18
MI 395
ESPACE 47

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsēkretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2025. gada 13. jūnijs
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsēkretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2025) 308 annex
Temats:	PIELIKUMS dokumentam Priekšlikums Padomes lēmumam par to, lai Eiropas Savienības vārdā parakstītu plašu nolīgumu kopumu ar mērķi konsolidēt, padziļināt un paplašināt divpusējās attiecības ar Šveices Konfederāciju, un par to, lai provizoriski piemērotu Nolīgumu par noteikumiem Šveices Konfederācijas dalībai Eiropas Savienības Kosmosa programmas aģentūrā

Pielikumā ir dokuments COM(2025) 308 - Annex 8.

Pielikumā: COM(2025) 308 annex 8

Briselē, 13.6.2025.
COM(2025) 308 final

ANNEX 8

PIELIKUMS

dokumentam

Priekšlikums Padomes lēmumam

par to, lai Eiropas Savienības vārdā parakstītu plašu nolīgumu kopumu ar mērķi konsolidēt, padziļināt un paplašināt divpusējās attiecības ar Šveices Konfederāciju, un par to, lai provizoriski piemērotu Nolīgumu par noteikumiem Šveices Konfederācijas dalībai Eiropas Savienības Kosmosa programmas aģentūrā

NOLĪGUMS
STARP EIROPAS SAVIENĪBU
UN ŠVEICES KONFEDERĀCIJU
PAR ŠVEICES REGULĀRU FINANSIĀLO IEMAKSU
EKONOMISKO UN SOCIĀLO ATŠĶIRĪBU MAZINĀŠANAI
EIROPAS SAVIENĪBĀ

EIROPAS SAVIENĪBA, turpmāk “Savienība”,

un

ŠVEICES KONFEDERĀCIJA, turpmāk “Šveice”,

turpmāk “Līgumslēdzējas puses”,

ŅEMOT VĒRĀ ciešo saikni starp Līgumslēdzējām pusēm;

ŅEMOT VĒRĀ Līgumslēdzēju pušu plašo divpusējo paketi, kuras mērķis ir stabilizēt un attīstīt to divpusējās attiecības, tostarp Šveices dalību iekšējā tirgū;

ŅEMOT VĒRĀ minētajā kontekstā to, ka ir svarīgi, lai rīcība palīdzētu mazināt ekonomiskās un sociālās atšķirības Savienībā un būtu vērsta uz to, lai veicinātu pastāvīgu un līdzsvarotu ekonomisko un sociālo attiecību stiprināšanu starp Savienību un tās dalībvalstīm un Šveici, vienlaikus reaģējot uz svarīgām kopīgām problēmām;

ŅEMOT VĒRĀ, ka Šveices un partnervalstu sadarbība saistībā ar Šveices regulāro finansiālo iemaksu ir balstīta uz kopīgām vērtībām, labas pārvaldības principiem un kopīgu apņemšanos īstenot pilnīgas neiecietības politiku pret korupciju,

IR VIENOJUŠĀS ŠĀDI.

I DAĻA

VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

1. PANTS

Mērķi

Saistībā ar plašo divpusējo nolīgumu paketi Līgumslēdzējām pusēm ir kopīgs vispārējais mērķis veicināt ekonomisko un sociālo atšķirību mazināšanu Savienībā.

Tālab Šveices regulārās finansiālās iemaksas mērķis ir veicināt pastāvīgu un līdzsvarotu ekonomisko un sociālo attiecību stiprināšanu starp Savienību un tās dalībvalstīm un Šveici, vienlaikus risinot svarīgas kopīgas problēmas.

2. PANTS

Priekšmets

1. Šis nolīgums veido pamatu Šveices regulārai finansiālajai iemaksai 1. pantā noteikto mērķu sasniegšanai.
2. Šveices regulārā finansiālā iemaksa papildina Savienības un tās dalībvalstu kohēzijas pasākumus un reakciju uz svarīgām kopīgām problēmām.

3. PANTS

Definīcijas

Šajā nolīgumā piemēro šādas definīcijas:

a) “nolīgumu saraksts” ir šādi nolīgumi:

- i) Nolīgums starp Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Šveices Konfederāciju, no otras puses, par personu brīvu pārvietošanos, kas noslēgts Luksemburgā 1999. gada 21. jūnijā;
- ii) Nolīgums starp Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par gaisa transportu, kas noslēgts Luksemburgā 1999. gada 21. jūnijā;
- iii) Nolīgums starp Eiropas Savienību un Šveices Konfederāciju par preču un pasažieru dzelzceļa un autotransporta pārvadājumiem, kas noslēgts Luksemburgā 1999. gada 21. jūnijā;
- iv) Nolīgums starp Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par lauksaimniecības produktu tirdzniecību, kas noslēgts Luksemburgā 1999. gada 21. jūnijā;
- v) Nolīgums starp Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par savstarpēju atzīšanu saistībā ar atbilstības novērtējumu, kas noslēgts Luksemburgā 1999. gada 21. jūnijā;

- vi) Nolīgums starp Eiropas Savienību un Eiropas Atomenerģijas kopienу, no vienas puses, un Šveices Konfederāciju, no otras puses, par Šveices Konfederācijas dalību Savienības programmās, kas noslēgts [vieta] [datums];
 - vii) Nolīgums starp Eiropas Savienību un Šveices Konfederāciju par noteikumiem Šveices Konfederācijas dalībai Eiropas Savienības Kosmosa programmas aģentūrā, kas noslēgts [vieta] [datums];
 - viii) Nolīgums starp Eiropas Savienību un Šveices Konfederāciju par elektroenerģiju, kas noslēgts [vieta] [datums];
 - ix) Nolīgums starp Eiropas Savienību un Šveices Konfederāciju veselības jomā, kas noslēgts [vieta] [datums]; un
 - x) Nolīguma starp Eiropas Kopienу un Šveices Konfederāciju par lauksaimniecības produktu tirdzniecību protokols, ar ko izveido kopējo pārtikas nekaitīguma telpu, kas noslēgts [vieta] [datums];
- b) “iemaхsу periods” ir laikposms, uz kuru attiecina konkrētu Šveices finansiālo iemaхsу;
 - c) “īstenošanas periods” ir laikposms, kurā ir jāīsteno attiecīgā Šveices finansiālā iemaхsа un jāveic līdzekļu izmaхsа; katrs īstenošanas periods ilgst vismaz desmit gadu;
 - d) “partnervalsts” ir Savienības dalībvalsts, kas konkrētā iemaхsу periodā gūst labumu no Šveices regulārās finansiālās iemaхsas;

- e) “kohēzijas jomas partnervalstis” ir Savienības dalībvalstis, kuru nacionālais kopienākums (turpmāk “NKI”) uz vienu iedzīvotāju, izteikts pirktspējas līmenī, ir mazāks par 90 % no Savienības vidējā NKI uz vienu iedzīvotāju, izteikta pirktspējas līmenī, tajā pašā pārskata periodā. Izmantojamo datu pārskata periods ir tas pats, ko izmanto, lai noteiktu Savienības dalībvalstu tiesības saņemt atbalstu no Savienības Kohēzijas fonda, kurš ir spēkā attiecīgā iemaksu perioda sākuma dienā;
- f) “atbalsta pasākums” ir programma vai projekts, ko īsteno ar konkrētas Šveices finansiālās iemaksas atbalstu.

4. PANTS

Šveices regulārās finansiālās iemaksas satvars

1. Šveices regulāro finansiālo iemaksu strukturē, pamatojoties uz secīgiem iemaksu periodiem.

Katrs iemaksu periods sākas divus gadus pēc tā perioda sākuma, uz kuru attiecas Savienības daudzgadu finanšu shēma (turpmāk “DFS”). Tā ilgums ir vienāds ar to gadu skaitu, kurus aptver attiecīgā DFS.

2. Katrā iemaksu periodā piemēro šādus noteikumus:

- a) Šveice uzņemas veikt finansiālu iemaksu, kas noteikta, pamatojoties uz I pielikumu;

- b) lai izpildītu saistības, ko Līgumslēdzējas puses uzņēmušās saskaņā ar a) apakšpunktu, Līgumslēdzējas puses ne vēlāk kā 12 mēnešus pirms kārtējā iemaksu perioda beigām noslēdz juridiski nesaistošu saprašanās memorandu.

Šajā nolūkā Apvienotā komiteja sāk apspriedes ne vēlāk kā 36 mēnešus pirms minētā iemaksu perioda beigām.

Katrā saprašanās memorandā norāda šādus elementus:

- i) Šveices finansiālās iemaksas summa, kas noteikta saskaņā ar I pielikuma 1. punktu;
- ii) līdzekļu piešķirumi saskaņā ar I pielikuma 2. papildinājumu konkrētām valstīm kohēzijas pasākumiem;
- iii) tematiskās jomas Šveices attiecīgajai finansiālajai iemaksai kohēzijas pasākumiem;
- iv) vai daļa no Šveices finansiālās iemaksas ir paredzēta, lai reaģētu uz citām svarīgām kopīgām problēmām, identificētās svarīgās kopīgās problēmas, to tematiskās jomas un kritēriji to partnervalstu atlasei, kuras skar identificētās kopīgās problēmas, un sadalījums starp kohēzijai piešķirtajiem līdzekļiem un identificēto kopīgo problēmu risināšanai piešķirtajiem līdzekļiem saskaņā ar I pielikuma 2. punktu;

- v) vispārīgs apraksts par to, ko paredzēts iekļaut nolīgumos starp Šveici un partnervalstīm par konkrētām valstīm (turpmāk “konkrētu valstu nolīgumi”);
 - vi) īstenošanas perioda ilgums saskaņā ar 3. panta c) punktu;
- c) ja saprašanās memorands netiek noslēgts b) apakšpunkta pirmajā teikumā minētajā termiņā, piemēro 16. pantu. Ja ir iesniegts šķīrējtiesai strīds saskaņā ar 16. panta 2. punktu, šķīrējtiesa pārbauda, vai Līgumslēdzējas puses b) apakšpunktā minēto apspriežu laikā ir rīkojušās labticīgi, lai izpildītu saistības saskaņā ar a) apakšpunktu.

5. PANTS

Konkrētu valstu nolīgumi un turpmāki atbalsta pasākumi

1. Saskaņā ar 4. panta 2. punkta a) apakšpunktu un II daļu un atbilstīgi saprašanās memorandā noteiktajam Šveice noslēdz konkrētu valstu nolīgumus ar partnervalstīm un attiecīgā gadījumā sagatavo turpmākus atbalsta pasākumus savā pārvaldībā vai iemaksu veidā attiecīgajos finansēšanas instrumentos.
2. Konkrētu valstu nolīgumos ņem vērā Savienības politikas virzienus un valstu stratēģiskos satvarus, kas izstrādāti Savienības kohēzijas politikas investīcijām un ko apstiprinājusi Eiropas Komisija (turpmāk “Komisija”).

3. Konkrētu valstu nolīgumos jo īpaši noteic: līdzekļu sadalījumu pa tematiskajām jomām, atbalsta pasākumus, pārvaldības un kontroles struktūras, piemērojamos noteikumus un kompetentās iestādes attiecīgajā partnervalstī. Tajos iekļauj arī īpašus noteikumus par 13. panta 5. punktā minēto procedūru un pasākumiem.

4. Piešķirumus konkrētām valstīm kohēzijas pasākumiem par katru iemaksu periodu, noslēdzot attiecīgus konkrētu valstu nolīgumus, formāli uzņemas partnervalstīm sniegt vēlākais divus gadus pēc tā iemaksu perioda sākuma, uz kuru piešķirumi attiecas.

5. Ja konkrētas Šveices finansiālās iemaksas daļa ir paredzēta, lai reaģētu uz citām svarīgām kopīgām problēmām, piešķirumus konkrētām valstīm identificēto kopīgo problēmu risināšanai, noslēdzot attiecīgus konkrētu valstu nolīgumus, formāli uzņemas partnervalstīm sniegt vēlākais divus gadus pēc tā iemaksu perioda sākuma, uz kuru piešķirumi attiecas.

6. Ja 4. un 5. punktā minētie konkrētu valstu nolīgumi netiek noslēgti minētajos termiņos, piemēro 16. pantu.

Ja ir iesniegts šķīrējtiesai strīds saskaņā ar 16. panta 2. punktu, šķīrējtiesa pārliecinās, vai Šveice un attiecīgā partnervalsts sarunās par konkrētas valsts nolīgumu ir rīkojušās labticīgi.

7. Konkrētas Šveices finansiālās iemaksas līdzekļus var izlietot tikai līdz attiecīgā īstenošanas perioda beigām.

6. PANTS

Šveices un Komisijas savstarpējā saziņa

1. Šveice informē Komisiju par konkrētu valstu nolīgumiem, kas minēti 5. panta 1. punktā, viena mēneša laikā no to publicēšanas Šveices Oficiālajā Federālo Likumu Krājumā.
2. Šveice un Komisija sazinās tehniskā līmenī par Šveices regulārās finansiālās iemaksas īstenošanu ik gadu vai ikreiz, kad rodas vajadzība.

7. PANTS

Līdzfinansējuma likmes

Attiecībā uz atbalsta pasākumiem, kuros partnervalstīm ir atbildība par to īstenošanu, Šveices līdzfinansējuma likmes tās regulārajai finansiālajai iemaksai ir tādas pašas kā Savienības līdzfinansējuma likmes saskaņā ar Savienības kohēzijas politikas instrumentiem un citiem attiecīgiem instrumentiem, ja vien Šveice un attiecīgā partnervalsts nevienojas citādi.

8. PANTS

Valsts atbalsts un publiskais iepirkums

Atbalsta pasākumu īstenošana atbilst piemērojamajiem noteikumiem par valsts atbalstu un publisko iepirkumu.

9. PANTS

Saistības

Šveice ir atbildīga tikai par līdzekļu nodrošināšanu saskaņā ar konkrētu valstu nolīgumiem un turpmākiem atbalsta pasākumiem. Tādējādi Šveice neuzņemas nekādu atbildību pret trešām personām.

10. PANTS

Savienības dalībvalstu sastāva izmaiņas

1. Ja mainās Savienības dalībvalstu sastāvs un tādēļ tiek iesaistīta valsts, kuras NKI uz vienu iedzīvotāju, mērot pēc pirktspējas līmeņa, ir mazāks nekā 90 % no Savienības vidējā NKI uz vienu iedzīvotāju, kas izteikts pirktspējas līmenī, Šveices finansiālo iemaksu proporcionāli koriģē no dienas, kad stājas spēkā dalībvalstu sastāva izmaiņas.

Izmantojamo datu pārskata periods ir tas pats, ko izmanto Savienības Kohēzijas fondam, kurš ir spēkā attiecīgā iemaksu perioda sākuma dienā, vai, ja tas nav pieejams, pēdējais trīs gadu periods, par kuru ir pieejami dati.

2. Šā panta 1. punktā minētās korekcijas summu nosaka Līgumslēdzējas puses.

II DAĻA

FONDU ĪSTENOŠANA UN PĀRVALDĪBA

11. PANTS

Kopīgas vērtības

Šveices regulārās finanšu iemaksas īstenošanas pamatā ir kopīgas vērtības – cilvēktiesību ievērošana, demokrātija, tiesiskums, cilvēka cieņa un līdztiesība.

12. PANTS

Šveices regulārās finansiālās iemaksas pārvaldība

1. Šveice ir atbildīga par savas regulārās finansiālās iemaksas vispārējo pārvaldību.

2. Šveices pārvaldības izmaksas sedz no konkrētas finansiālās iemaksas kopsummas, kas noteikta saprašanās memorandā, kas minēts 4. panta 2. punkta b) apakšpunktā.

13. PANTS

Īstenošanas principi

1. Konkrētu valstu nolīgumus apspriež un īsteno, pamatojoties uz partnervalstu un Šveices līdztiesīgu partnerību.

2. Par saskaņoto atbalsta pasākumu īstenošanu ir atbildīgas saņēmējvalstis, kuras to pareizai īstenošanai un pārvaldībai paredz pienācīgas pārvaldības un kontroles sistēmas.

3. Neskarot 2. punktu, Šveice ir atbildīga par tās tieši īstenojamiem atbalsta pasākumiem un to pareizai īstenošanai un pārvaldībai paredz pienācīgas pārvaldības un kontroles sistēmas.

4. Atbalsta pasākumus īsteno, ievērojot kopīgās vērtības, kas minētas 11. pantā, un labas pārvaldības un pareizas finanšu pārvaldības principus, kā arī nodrošinot pārredzamību, nediskriminēšanu, efektivitāti un pārskatatbildību.

To īstenošanas pamatā ir Šveices un partnervalstu kopīga apņemšanās apkarot visu veidu korupciju Šveices finansiālās iemaksas īstenošanā, un to īstenošanā paredz efektīvus pasākumus un procedūras, lai novērstu, identificētu un risinātu jebkādas situācijas, kas apdraud līdzekļu pareizu izmantošanu, ņemot vērā apzinātos riskus.

5. Ja tiek pārkāpts 4. punktā noteiktais pienākums, ietekmējot vai potenciāli ietekmējot konkrēta atbalsta pasākuma pareizu īstenošanu, Šveice pēc novērtējuma un procedūras, kas garantē partnervalsts efektīvās tiesības tikt uzklautai, var veikt atbilstīgus, samērīgus un efektīvus pasākumus attiecībā uz konkrēto atbalsta pasākumu.
6. Šveice var veikt kontroli saskaņā ar savām iekšējām prasībām. Partnervalstis saistībā ar to nodrošina visu nepieciešamo palīdzību, informāciju un dokumentāciju.
7. Veicot revīzijas, Šveices revīzijas iestādes pienācīgi ņem vērā vienotas revīzijas un proporcionalitātes principus atbilstoši riska līmenim, lai izvairītos no tā, ka par vieniem un tiem pašiem izdevumiem tiek veiktas gan revīzijas, gan pārvaldības pārbaudes, un tādējādi samazinātu pārvaldības pārbažu un revīziju izmaksas un administratīvo slogu saņēmējiem.

III DAĻA

INSTITUCIONĀLIE NOTEIKUMI

14. PANTS

Apvienotā komiteja

1. Ar šo izveido Apvienoto komiteju.

Apvienotā komiteja sastāv no Līgumslēdzēju pušu pārstāvjiem.

2. Apvienotajai komitejai ir līdzpriekšsēdētāji – Eiropas Savienības pārstāvis un Šveices pārstāvis.

3. Apvienotā komiteja:

- a) nodrošina šā nolīguma pareizu darbību un efektīvu administrēšanu un piemērošanu;
- b) nodrošina forumu savstarpējām apspriedēm un pastāvīgai informācijas apmaiņai starp Līgumslēdzējām pusēm, jo īpaši, lai rastu risinājumu jebkādām šā nolīguma interpretācijas vai piemērošanas grūtībām saskaņā ar 16. pantu;
- c) sniedz ieteikumus Līgumslēdzējām pusēm jautājumos, kas attiecas uz šo nolīgumu;
- d) pieņem lēmumus, kas paredzēti saskaņā ar šo nolīgumu; un
- e) īsteno visas citas kompetences, kas tai piešķirtas ar šo nolīgumu.

4. Apvienotā komiteja rīkojas vienprātīgi. Lēmumi ir saistoši Līgumslēdzējām pusēm, un tās veic vajadzīgos pasākumus, lai tos izpildītu.

5. Apvienotā komiteja tiekas vismaz reizi gadā pārmaiņus Briselē un Bernē, ja vien līdzpriekšsēdētāji nenolemj citādi. Tā sanāk arī pēc jebkuras Līgumslēdzējas puses pieprasījuma. Līdzpriekšsēdētāji var vienoties, ka Apvienotās komitejas sanāksme notiek videokonferences vai telekonferences veidā.

6. Pirmās sanāksmes laikā Apvienotā komiteja pieņem savu reglamentu.
7. Apvienotā komiteja var nolemt izveidot jebkādu darba grupu vai ekspertu grupu, kas var palīdzēt tās pienākumu izpildē.

15. PANTS

Ekskluzivitātes princips

Līgumslēdzējas puses apņemas domstarpības par šā nolīguma interpretāciju vai piemērošanu nerisināt nekā citādi kā vien šajā nolīgumā noteiktajos veidos.

16. PANTS

Procedūra interpretācijas vai piemērošanas grūtību gadījumā

1. Nolīguma interpretācijas vai piemērošanas grūtību gadījumā Līgumslēdzējas puses apspriežas Apvienotajā komitejā, lai rastu savstarpēji pieņemamu risinājumu. Šajā nolūkā Apvienotajai komitejai sniedz visu noderīgo informāciju, lai tā varētu detalizēti izvērtēt situāciju. Apvienotā komiteja izskata visas iespējas nolīguma pienācīgas darbības saglabāšanai.

2. Ja Apvienotā komiteja nespēj rast risinājumu 1. punktā minētajām grūtībām trīs mēnešu laikā no dienas, kad grūtības tai iesniegtas, jebkura no Līgumslēdzējām pusēm var pieprasīt strīda izšķiršanu šķīrējtiesā saskaņā ar noteikumiem, kas paredzēti Protokolā par šķīrējtiesu (turpmāk “Protokols”).

3. Izšķirot strīdu starp Līgumslēdzējām pusēm saskaņā ar šo nolīgumu, šķīrējtiesai ir jurisdikcija interpretēt šo nolīgumu. Nosakot pasākuma atbilstību šim nolīgumam, šķīrējtiesa attiecīgā gadījumā var faktiski apsvērt katras Līgumslēdzējas puses tiesību aktus, kuri nav šis nolīgums. To darot, šķīrējtiesa ievēro to, kā attiecīgās Līgumslēdzējas puses tiesas un iestādes, kā arī attiecīgā gadījumā kompetentās starptautiskās strīdu izšķiršanas struktūras pārsvarā interpretējušas tās tiesību aktus, kuri nav šis nolīgums. Jebkāda nozīme, ko šķīrējtiesa piešķirusi Līgumslēdzējas puses tiesību aktiem, kuri nav šis nolīgums, nav saistoša tās Līgumslēdzējas puses tiesām vai iestādēm.

4. Šķīrējtiesai nav jurisdikcijas strīdos, kas saistīti ar konkrētu valstu nolīgumu īstenošanu.

5. Katra Līgumslēdzēja puse veic visus vajadzīgos pasākumus, lai godprātīgi izpildītu šķīrējtiesas lēmumu.

Līgumslēdzēja puse, par kuru šķīrējtiesa ir konstatējusi, ka tā nav ievērojusi nolīgumu, ar Apvienotās komitejas starpniecību informē otru Līgumslēdzēju pusi par pasākumiem, ko tā veikusi, lai izpildītu šķīrējtiesas lēmumu.

17. PANTS

Kompensācijas pasākumi

1. Ja Līgumslēdzēja puse, par kuru šķīrējtiesa ir konstatējusi, ka tā nav ievērojusi nolīgumu, saprātīgā termiņā, kas noteikts saskaņā ar Protokola IV.2. panta 6. punktu, neinformē otru Līgumslēdzēju pusi par pasākumiem, ko tā veikusi, lai izpildītu šķīrējtiesas lēmumu, vai ja otra Līgumslēdzēja puse uzskata, ka paziņotie pasākumi neatbilst šķīrējtiesas lēmumam, minētā otra Līgumslēdzēja puse, lai novērstu iespējamu nelīdzsvarotību, var pieņemt samērīgus kompensācijas pasākumus (turpmāk “kompensācijas pasākumi”) saskaņā ar šo nolīgumu vai jebkuru nolīgumu, kas iekļauts 3. panta a) punktā noteiktajā nolīgumu sarakstā. Tā par kompensācijas pasākumiem paziņo Līgumslēdzējai pusei, par kuru šķīrējtiesa konstatējusi, ka tā nav ievērojusi nolīgumu, un precizē tos paziņojumā. Šie kompensācijas pasākumi stājas spēkā trīs mēnešus pēc šāda paziņojuma sniegšanas dienas.
2. Ja viena mēneša laikā no plānoto kompensācijas pasākumu paziņošanas dienas Apvienotā komiteja nav pieņēmusi lēmumu apturēt, grozīt vai anulēt minētos kompensācijas pasākumus, jebkura Līgumslēdzēja puse var iesniegt šķīrējtiesai jautājumu par minēto kompensācijas pasākumu samērīgumu saskaņā ar Protokolu.
3. Šķīrējtiesa pieņem lēmumu Protokola III.8. panta 4. punktā noteiktajā termiņā.
4. Kompensācijas pasākumiem nav atpakaļejoša spēka. Konkrētāk, tiek saglabātas tiesības un pienākumi, ko privātpersonas un uzņēmēji jau ieguvuši pirms kompensācijas pasākumu stāšanās spēkā.

IV DAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

18. PANTS

Šveices pirmā finansiālā iemaksa saskaņā ar šo nolīgumu
un vienreizējas papildu finansiālas saistības

1. Šveice apņemas veikt savu pirmo finansiālo iemaksu saskaņā ar šo nolīgumu (turpmāk “pirmā finansiālā iemaksa”) par periodu no 2030. gada 1. janvāra līdz 2036. gada 31. decembrim saskaņā ar II pielikumu un uzņemas vienreizējas papildu finansiālas saistības par periodu no 2024. gada beigām līdz 2029. gada beigām saskaņā ar III pielikumu.
2. Ciktāl pirmās finansiālās iemaksas elementi nav noteikti II pielikumā, Līgumslēdzējas puses 12 mēnešu laikā no šā nolīguma spēkā stāšanās dienas noslēdz juridiski nesaistošu saprašanās memorandu, lai izpildītu 1. punktā minētās saistības. Apvienotā komiteja par to sāk apspriedes drīz pēc šā nolīguma spēkā stāšanās dienas.
3. Ciktāl vienreizējo papildu finansiālo saistību elementi nav noteikti III pielikumā, Līgumslēdzējas puses 12 mēnešu laikā no šā nolīguma spēkā stāšanās dienas noslēdz juridiski nesaistošu saprašanās memorandu, lai izpildītu 1. punktā minētās saistības. Apvienotā komiteja par to sāk apspriedes drīz pēc šā nolīguma spēkā stāšanās dienas.

4. Piešķirumus konkrētām valstīm no pirmās finansiālās iemaksas kohēzijas pasākumiem un vienreizējajām papildu finansiālajām saistībām formāli piešķir partnervalstīm, noslēdzot attiecīgus konkrētu valstu nolīgumus, ne vēlāk kā trīs gadus pēc šā nolīguma spēkā stāšanās dienas.
5. Piešķirumus konkrētām valstīm no pirmās finansiālās iemaksas migrācijai formāli piešķir partnervalstīm, noslēdzot attiecīgus konkrētu valstu nolīgumus, ne vēlāk kā piecus gadus pēc iemaksu perioda sākuma.
6. Ja 2. un 3. punktā minētie saprašanās memorandi netiek noslēgti minētajos termiņos, *mutatis mutandis* piemēro 4. panta 2. punkta c) apakšpunktu.
7. Ja 4. un 5. punktā minētie konkrētu valstu nolīgumi netiek noslēgti minētajos termiņos, *mutatis mutandis* piemēro 5. panta 6. punktu.

19. PANTS

Protokols, pielikumi un papildinājumi

Šā nolīguma Protokols, pielikumi un papildinājumi ir tā neatņemama sastāvdaļa.

20. PANTS

Stāšanās spēkā

1. Līgumslēdzējas puses ratificē vai apstiprina šo nolīgumu saskaņā ar savām procedūrām. Katra Līgumslēdzēja puse paziņo otrai pusei par to iekšējo procedūru pabeigšanu, kas vajadzīgas, lai šis nolīgums stātos spēkā.
2. Šis nolīgums stājas spēkā otrā mēneša pirmajā dienā pēc pēdējā paziņojuma par turpmāk minētajiem dokumentiem:
 - a) Nolīguma starp Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Šveices Konfederāciju, no otras puses, par personu brīvu pārvietošanos Institucionālais protokols;
 - b) Nolīguma starp Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Šveices Konfederāciju, no otras puses, par personu brīvu pārvietošanos Grozošais protokols;
 - c) Nolīguma starp Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par gaisa transportu Institucionālais protokols;
 - d) Nolīguma starp Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par gaisa transportu Grozošais protokols;

- e) Nolīguma starp Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par gaisa transportu Valsts atbalsta protokols;
- f) Nolīguma starp Eiropas Savienību un Šveices Konfederāciju par preču un pasažieru dzelzceļa un autotransporta pārvadājumiem Institucionālais protokols;
- g) Nolīguma starp Eiropas Savienību un Šveices Konfederāciju par preču un pasažieru dzelzceļa un autotransporta pārvadājumiem Grozošais protokols;
- h) Nolīguma starp Eiropas Savienību un Šveices Konfederāciju par preču un pasažieru dzelzceļa un autotransporta pārvadājumiem Valsts atbalsta protokols;
- i) Nolīguma starp Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par lauksaimniecības produktu tirdzniecību Grozošais protokols;
- j) Nolīguma starp Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par savstarpēju atzīšanu saistībā ar atbilstības novērtējumu Institucionālais protokols;
- k) Nolīguma starp Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par savstarpēju atzīšanu saistībā ar atbilstības novērtējumu Grozošais protokols;
- l) Nolīgums starp Eiropas Savienību un Eiropas Atomenerģijas kopienu, no vienas puses, un Šveices Konfederāciju, no otras puses, par Šveices Konfederācijas dalību Savienības programmās;

- m) Nolīgums starp Eiropas Savienību un Šveices Konfederāciju par noteikumiem Šveices Konfederācijas dalībai Eiropas Savienības Kosmosa programmas aģentūrā.

21. PANTS

Izbeigšana

Katra Līgumslēdzēja puse šo nolīgumu var izbeigt, par to paziņojot otrai Līgumslēdzējai pusei. Šis nolīgums zaudē spēku sešus mēnešus pēc šāda paziņojuma saņemšanas dienas.

Sagatavots [vieta] [datums]divos eksemplāros angļu, bulgāru, čehu, dāņu, franču, grieķu, holandiešu, horvātu, igauņu, īru, itāļu, latviešu, lietuviešu, maltiešu, poļu, portugāļu, rumāņu, slovāku, slovēņu, somu, spāņu, ungāru, vācu un zviedru valodā, un visi teksti ir vienādi autentiski.

TO APLIECINOT, pilnvarotie ir parakstījuši šo nolīgumu.

[Paraksta bloks (attiecīgi visās 24 ES valodās: “Eiropas Savienības vārdā –” un “Šveices Konfederācijas vārdā –”)]

ŠVEICES REGULĀRĀS FINANSIĀLĀS IEMAKSAS,
KAS MINĒTA 4. PANTA 2. PUNKTA a) APAKŠPUNKTĀ,
ELEMENTI TURPMĀKAJIEM IEMAKSU PERIODIEM

1. Šveices finansiālās iemaksas summu konkrētam iemaksu periodam nosaka, pamatojoties uz šādiem elementiem:
 - a) Šveices finansiālās iemaksas summa par iepriekšējo iemaksu periodu, kas *pro rata temporis* koriģēta atbilstoši konkrētā iemaksu perioda ilgumam, attiecīgā gadījumā ieskaitot korekciju saskaņā ar 10. pantu, kas *pro rata temporis* koriģēta atbilstoši konkrētā iemaksas perioda ilgumam;
 - b) saskaņā ar a) apakšpunktu iegūtās summas palielinājums vai samazinājums, ko nosaka saskaņā ar 1. papildinājumā izklāstīto metodi, pamatojoties uz šādiem faktoriem:
 - i) Šveices inflācija, ko nosaka pēc Šveices saskaņotā patēriņa cenu indeksa (turpmāk "SPCI"), un
 - ii) korekcijas koeficients, ar ko novērš atšķirību starp Šveices inflāciju un partnervalstu inflāciju, ciktāl to nekompensē valūtas kursa dinamika, lai saglabātu Šveices regulārās finansiālās iemaksas pirktpēju;

- c) saskaņā ar a) un b) apakšpunktu noteiktās summas palielinājums vai samazinājums, pamatojoties uz politiskiem apsvērumiem. Šāds palielinājums vai samazinājums nepārsniedz 10 % no summas, kas noteikta saskaņā ar a) un b) apakšpunktu.
- 2. Šveices finansiālās iemaksas daļa konkrētajā iemaksu periodā, kas atvēlēta kohēzijas pasākumiem, ir vismaz 90 % no summas, kas noteikta saskaņā ar 1. punktu.
- 3. Šveices finansiālās iemaksas kohēzijas pasākumiem daļa konkrētajā iemaksu periodā, kas piešķirta konkrētu valstu nolīgumiem, ir vismaz 90 % no kohēzijas pasākumiem atvēlētās Šveices finansiālās iemaksas summas, kas noteikta saskaņā ar 2. punktu.
- 4. Summu, kas kohēzijas pasākumiem piešķirta konkrētu valstu nolīgumiem, piešķir partnervalstīm saskaņā ar sadales koeficientu, kas noteikts 2. papildinājumā.

METODE,
AR KO NOSAKA I PIELIKUMA 1. PUNKTA b) APAKŠPUNKTĀ MINĒTO
KOREKCIJU

Palielinājumu vai samazinājumu, kas minēts I pielikuma 1. punkta b) apakšpunktā, aprēķina ar šādu metodi:

1. summu, kas iegūta, piemērojot I pielikuma 1. punkta a) apakšpunktu, reizina ar šā papildinājuma 2. punktā minēto indeksācijas koeficientu;
2. indeksācijas koeficientu iegūst, reizinot:
 - a) Šveices inflāciju atbilstoši Šveices SPCI, kas aprēķināta, salīdzinot pēdējo gadu jeb pēdējo to 12 mēnešu vidējo aritmētisko, par kuriem aprēķina dienā ir pieejami dati, un iepriekšējā iemaksu perioda pirmo gadu jeb attiecīgā kalendārā gada 12 mēnešu vidējo aritmētisko; un
 - b) korekcijas koeficientu, kas ir attiecība starp faktisko valūtas kursu iepriekšējā iemaksu perioda pēdējā un pirmajā gadā – salīdzināti tiek faktiskie valūtas maiņas kursi, kādi bija iepriekšējā iemaksu perioda kohēzijas jomas partnervalstu grupas valūtai pret Šveices valūtu, tādējādi atspoguļojot faktisko valūtas vērtības pieaugumu vai samazināšanos, ko izjuta attiecīgā partnervalstu grupa.

Indeksācijas koeficienta aprēķinā ir spēkā šādi nosacījumi:

- i) iepriekšējā iemaksu perioda kohēzijas jomas partnervalstu grupas faktiskais valūtas kurss ir to nominālais valūtas maiņas kurss pret Šveices franku, reizināts ar šo partnervalstu apkopoto SPCI un dalīts ar Šveices SPCI.

Faktiskās vērtības pieaugums minētajai partnervalstu grupai ietver faktiskā valūtas kursa paaugstināšanos, un faktiskās vērtības samazināšanās šai partnervalstu grupai ietver faktiskā valūtas kursa samazināšanos;

- ii) partnervalstu apkopoto SPCI aprēķina kā 12 mēnešu vidējo aritmētisko attiecīgās partnervalstu grupas SPCI indeksu, izmantojot to SPCI metodoloģiju, kura noteikta Nolīgumā starp Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par sadarbību statistikas jomā, kas noslēgts Luksemburgā 2004. gada 26. oktobrī, bet par svērumiem izmantojot to sadales koeficientu, kas noteikts 2. papildinājumā;
- iii) partnervalstu nominālo valūtas maiņas kursu pret Šveices franku aprēķina kā attiecīgo partnervalstu vidējo svērto nominālo valūtas maiņas kursu pret Šveices franku, par svērumiem izmantojot to sadales koeficientu, kas noteikts 2. papildinājumā. Nominālie valūtas kursi, ko izmanto konkrētā gada aprēķinā, ir attiecīgā gada vidējie rādītāji par 12 mēnešiem, kas iegūti no dienas valūtas kursiem.

Šā papildinājuma 2. punkta b) apakšpunktā minēto korekcijas koeficientu aprēķina Komisija. Komisija minēto aprēķinu dara zināmu Šveicei ar Apvienotās komitejas starpniecību vienu mēnesi pēc tā iegūšanas.

3. Ja dati par konkrēto gadu nav pieejami, izmanto datus par pēdējiem 12 mēnešiem, par kuriem aprēķina dienā ir pieejami dati.
4. SPCI un valūtas kursa datus, ko izmanto indeksācijas koeficienta aprēķināšanai, iegūst no Savienības Statistikas biroja (turpmāk "*Eurostat*"), pamatojoties uz *Eurostat* publicēto statistiku un pienācīgi ņemot vērā Nolīgumu starp Eiropas Kopien un Šveices Konfederāciju par sadarbību statistikas jomā, kas noslēgts Luksemburgā 2004. gada 26. oktobrī. Vajadzības gadījumā datus par valūtas kursiem iegūst no publiskām datubāzēm, Eiropas Centrālās bankas, partnervalstu centrālajām bankām un/vai Šveices Valsts bankas.

ŠVEICES FINANSIĀLĀS IEMAKSAS
KOHĒZIJAS PASĀKUMIEM
SADALES KOEFICIENTS

Piešķirums katrai partnervalstij no Šveices finansiālās iemaksas kohēzijas pasākumiem konkrētā iemaksu periodā atbilst Šveices finansiālās iemaksas kohēzijas pasākumiem procentuālajai daļai, ko iegūst šādi:

- a) aprēķina partnervalsts iedzīvotāju skaita un platības vidējo aritmētisko īpatsvaru visu partnervalstu kopējā iedzīvotāju skaitā un platībā. Tomēr, ja partnervalsts kopējā iedzīvotāju skaita īpatsvars piecas vai vairāk reizes pārsniedz tās kopējās platības īpatsvaru, tādējādi liecinot par ārkārtīgi lielu iedzīvotāju blīvumu, šajā posmā izmanto tikai kopējā iedzīvotāju skaita īpatsvaru;
- b) samazina vai palielina saskaņā ar a) punktu aprēķinātos īpatsvarus, izmantojot koeficientu, kas atbilst vienai trešdaļai no procentuālās daļas, par kādu attiecīgās partnervalsts NKI uz vienu iedzīvotāju, izteikts pirktpējas līmenī, pārsniedz vai nesasniedz vidējo NKI (kas izteikts kā 100 %) uz vienu iedzīvotāju visās partnervalstīs; un
- c) koriģē saskaņā ar b) punktu aprēķinātos īpatsvarus tā, lai tie kopā veidotu 100 %.

Izmantojamo datu pārskata periods ir tas pats, ko izmanto Savienības Kohēzijas fondam, kurš ir spēkā attiecīgā iemaksu perioda sākuma dienā, vai, ja tas nav pieejams, pēdējais trīs gadu periods, par kuru ir pieejami dati.

**ŠVEICES PIRMĀ FINANSIĀLĀ IEMAKSA SASKAŅĀ AR ŠO NOLĪGUMU 2030.–
2036. GADA PERIODAM**

1. Šveices pirmā finansiālā iemaksa saskaņā ar šo nolīgumu (turpmāk “pirmā finansiālā iemaksa”) periodam no 2030. gada 1. janvāra līdz 2036. gada 31. decembrim (“iemaksu periods”) ir 350 000 000 CHF par katru minētā perioda gadu.
2. No 1. punktā minētās summas par katru iemaksu perioda gadu 308 000 000 CHF piešķir sadarbībai kohēzijas jomā un 42 000 000 CHF – sadarbībai migrācijas jomā.
3. Šveices pirmā finansiālā iemaksa veicina šā nolīguma 1. pantā noteikto mērķu sasniegšanu.
4. Šveices pirmo finansiālo iemaksu īsteno desmit gadu periodā (“īstenošanas periods”), kas sākas tajā pašā dienā, kad iemaksu periods.
5. Finansiālās iemaksas kohēzijas pasākumiem daļa, kas piešķirta konkrētu valstu nolīgumiem, ir vismaz 90 % no kohēzijas pasākumiem piešķirtās summas.
6. Līdz 5 % no attiecīgajām summām sadarbībai kohēzijas un migrācijas jomā Šveicei ir pieejami pārvaldības izmaksu segšanai, un līdz 2 % ir pieejami Šveices zināšanu apmaiņai (Šveices lietpratības un partnerības fonds).

7. Partnervalstis sadarbībai kohēzijas jomā ir Savienības dalībvalstis, kuru NKI uz vienu iedzīvotāju, izteikts pirktspējas līmenī, ir mazāks par 90 % no Savienības vidējā NKI uz vienu iedzīvotāju, izteikta pirktspējas līmenī, tajā pašā pārskata periodā. Izmantojamo datu pārskata periods ir tas pats, ko izmanto, lai noteiktu Savienības dalībvalstu tiesības saņemt atbalstu no Savienības Kohēzijas fonda, kurš ir spēkā iemaksu perioda sākuma dienā;
8. Potenciālās partnervalstis migrācijas jomā ir Savienības dalībvalstis, kuras izjūt īpašu migrācijas spiedienu, un/vai tās dalībvalstis, kurām ir vienošanās ar Šveici par nepieciešamību stiprināt migrācijas pārvaldību.
9. Attiecībā uz sadarbību kohēzijas un migrācijas jomā Līgumslēdzējas puses var panākt savstarpēju vienošanos rezervēt konkrētu summu fondam, kas paredzēts konkrētai tematiskajai jomai (kohēzija), un ātrās reaģēšanas fondam (migrācija). Attiecīgā gadījumā elementus izklāsta saprašanās memorandā saskaņā ar nolīguma 18. panta 2. punktu.
10. Sadarbība tematiskajās jomas saskaņā ar Šveices pirmo finansiālo iemaksu balstās uz sekmīgu sadarbību saskaņā ar iepriekšējo Šveices iemaksu noteiktām Savienības dalībvalstīm. Tā papildina Savienības kohēzijas un migrācijas pārvaldības centienus, kādi tie ir iemaksu perioda sākumā.
11. Saskaņā ar nolīguma 18. panta 2. punktu Līgumslēdzējas puses saprašanās memorandā norāda prioritārās jomas no šādām tematiskajām jomām:
 - a) kohēzija:
 - i) iekļaujoša humānā un sociālā attīstība;

- ii) ilgtspējīga un iekļaujoša ekonomikas attīstība;
 - iii) zaļā pārkārtošanās; un
 - iv) demokrātija un līdzdalība;
- b) migrācija.
-

**ŠVEICES VIENREIZĒJĀS PAPILDU FINANSIĀLĀS SAISTĪBAS
PERIODAM NO 2024. GADA BEIGĀM LĪDZ 2029. GADA BEIGĀM**

1. Saskaņā ar šā nolīguma 18. pantu Šveice uzņemas vienreizējas papildu finanšiālas saistības periodam no 2024. gada beigām līdz 2029. gada beigām, atspoguļojot Šveices un Savienības partnerības un sadarbības līmeni minētajā periodā. Minētās vienreizējās papildu finanšiālās saistības ir 130 000 000 CHF gadā līdz brīdim, kad stājas spēkā šā nolīguma 20. panta 2. punktā minētie nolīgumi, un 350 000 000 CHF gadā no šā nolīguma 20. panta 2. punktā minēto nolīgumu stāšanās spēkā līdz 2029. gada beigām. Par gadu, kurā stājas spēkā šā nolīguma 20. panta 2. punktā minētie nolīgumi, vienreizējo papildu saistību summu aprēķina *pro rata temporis*.
2. Šveices vienreizējās papildu finanšiālās saistības īsteno desmit gadu periodā ("īstenošanas periods"), kas sākas tajā pašā dienā, kad Šveices pirmās finanšiālās iemaksas iemaksu periods.
3. Vienreizējas papildu finanšu saistības izlieto sadarbībai kohēzijas jomā.
4. Vienreizējo finanšu saistību daļa, kas piešķirta konkrētu valstu nolīgumiem, ir vismaz 90 % no Šveices vienreizējo papildu finanšu saistību summas.

5. Līdz 5 % no vienreizējo finanšu saistību summas Šveicei ir pieejami pārvaldības izmaksu segšanai, un līdz 2 % ir pieejami Šveices zināšanu apmaiņai (Šveices lietpratības un partnerības fonds).
6. Partnervalstis sadarbībai ir Savienības dalībvalstis, kuru NKI uz vienu iedzīvotāju, izteikts pirktpējas līmenī, ir mazāks par 90 % no Savienības vidējā NKI uz vienu iedzīvotāju, izteikta pirktpējas līmenī, tajā pašā pārskata periodā. Izmantojamo datu pārskata periods ir tas pats, ko izmanto, lai noteiktu Savienības dalībvalstu tiesības saņemt atbalstu no Savienības Kohēzijas fonda, kurš ir spēkā vienreizējo papildu finansiālo saistību īstenošanas perioda sākuma dienā.
7. Līgumslēdzējas puses var panākt savstarpēju vienošanos rezervēt konkrētu summu fondam, kas atvēlēts konkrētai tematiskajai jomai kohēzijas jomā. Attiecīgā gadījumā elementus izklāsta saprašanās memorandā saskaņā ar nolīguma 18. panta 3. punktu.
8. Nolīgumā noteikto Šveices regulārās finansiālās iemaksas mērķi un īstenošanas noteikumus *mutatis mutandis* piemēro vienreizējām papildu finansiālajām saistībām, ja vien šā nolīguma 18. pantā un šajā pielikumā nav noteikts citādi.
9. Sadarbības tematiskās jomas saskaņā ar Šveices vienreizējajām papildu finansiālajām saistībām balstās uz sekmīgu sadarbību saskaņā ar iepriekšējo Šveices iemaksu noteiktām Savienības dalībvalstīm. Tās papildina Savienības kohēzijas centienus, kādi tie ir laikā, kad sākas vienreizējo papildu finanšu saistību īstenošanas periods.

10. Saskaņā ar nolīguma 18. panta 3. punktu Līgumslēdzējas puses saprašanās memorandā norāda prioritārās jomas no šādām tematiskajām jomām:

- i) iekļaujoša humānā un sociālā attīstība;
 - ii) ilgtspējīga un iekļaujoša ekonomikas attīstība;
 - iii) zaļā pārkārtošanās; un
 - iv) demokrātija un līdzdalība.
-

PROTOKOLS
PAR ŠĶĪRĒJTIESU

I NODAĻA

IEVADNOTEIKUMI

I.1. PANTS

Darbības joma

Ja viena no Līgumslēdzējām pusēm (turpmāk “puses”) iesniedz strīdu izskatīšanai šķīrējtiesā saskaņā ar nolīguma 16. panta 2. punktu vai 17. panta 2. punktu, piemēro šajā protokolā izklāstītos noteikumus.

I.2. PANTS

Kancelejas un sekretariāta pakalpojumi

Hāgas Pastāvīgās šķīrējtiesas Starptautiskais birojs (turpmāk “Starptautiskais birojs”) pilda kancelejas funkcijas un sniedz vajadzīgos sekretariāta pakalpojumus.

I.3. PANTS

Paziņojumi un termiņu aprēķināšana

1. Paziņojumus (arī priekšlikumus) var nosūtīt, izmantojot jebkādu saziņas līdzekli, kas apliecina to nosūtīšanu vai ļauj tos apliecināt.
2. Šādus paziņojumus var nosūtīt elektroniski tikai tad, ja puse tieši šim nolūkam ir norādījusi attiecīgu e-adresi vai to šim vajadzībām atļāvusi izmantot.
3. Šādus paziņojumus, ko iesniedz pusēm, attiecībā uz Šveici nosūta Šveices Federālā ārlietu departamenta Eiropas nodaļai un attiecībā uz Savienību – Komisijas Juridiskajam dienestam.
4. Jebkurš šajā protokolā noteiktais termiņš sākas nākamajā dienā pēc attiecīgā notikuma vai darbības veikšanas. Ja dokumenta iesniegšanas pēdējā diena ir Savienības iestāžu vai Šveices valdības brīvdiena, dokumenta iesniegšanas termiņš beidzas nākamajā darbdienā. Ieskaita brīvdienas, kas ietilpst šajā laikposmā.

I.4. PANTS

Paziņojums par vēršanos šķīrējtiesā

1. Puse, kas ierosina izmantot šķīrējtiesu (turpmāk “prasītājs”), nosūta otrai pusei (turpmāk “atbildētājs”) un Starptautiskajam birojam paziņojumu par vēršanos šķīrējtiesā.
2. Šķīrējtiesas procesu uzskata par uzsāktu nākamajā dienā pēc tam, kad atbildētājs saņēmis paziņojumu par vēršanos šķīrējtiesā.
3. Paziņojumā par vēršanos šķīrējtiesā iekļauj šādu informāciju:
 - a) prasība nodot strīdu izskatīšanai šķīrējtiesā;
 - b) pušu nosaukumi un kontaktinformācija;
 - c) prasītāja pārstāvja(-u) vārds, uzvārds un adrese;
 - d) tiesvedības juridiskais pamats (nolīguma 16. panta 2. punkts vai 17. panta 2. punkts) un:
 - i) nolīguma 16. panta 2. punktā minētajos gadījumos – strīdu izraisījušais jautājums, kāds tas oficiāli iekļauts risināšanai Apvienotās komitejas darba kārtībā saskaņā ar nolīguma 16. panta 1. punktu; un
 - ii) nolīguma 17. panta 2. punktā minētajos gadījumos – šķīrējtiesas lēmums, visi nolīguma 16. panta 5. punktā minētie īstenošanas pasākumi un apstrīdētie kompensācijas pasākumi;

- e) norāde uz jebkuru noteikumu, kas izraisījis strīdu vai ir ar to saistīts;
- f) īss strīda apraksts; un
- g) informācija par šķīrējtiesneša iecelšanu vai, ja jāieceļ pieci šķīrējtiesneši, – par divu šķīrējtiesnešu iecelšanu.

4. Jebkādas pretenzijas par paziņojuma par vēršanos šķīrējtiesā nepietiekamību neliedz izveidot šķīrējtiesu. Strīdu galīgi izšķir šķīrējtiesa.

I.5. PANTS

Atbilde uz paziņojumu par vēršanos šķīrējtiesā

1. Atbildētājs 60 dienu laikā pēc paziņojuma par vēršanos šķīrējtiesā saņemšanas nosūta prasītājam un Starptautiskajam birojam atbildi uz paziņojumu par vēršanos šķīrējtiesā, kurā iekļauj šādu informāciju:
 - a) pušu nosaukumi un kontaktinformācija;
 - b) atbildētāja pārstāvja(-u) vārds, uzvārds un adrese;
 - c) atbilde uz informāciju, kas sniegta paziņojumā par vēršanos šķīrējtiesā saskaņā ar I.4. panta 3. punkta d) līdz f) apakšpunktu; un

d) informācija par šķīrējtiesneša iecelšanu vai, ja jāieceļ pieci šķīrējtiesneši, – par divu šķīrējtiesnešu iecelšanu.

2. Tas, ka atbildētājs nesniedz atbildi vai sniedz nepilnīgu vai novēlotu atbildi uz paziņojumu par vēršanos šķīrējtiesā, neliedz izveidot šķīrējtiesu. Strīdu galīgi izšķir šķīrējtiesa.

3. Ja atbildētājs savā atbildē uz paziņojumu par vēršanos šķīrējtiesā pieprasa, lai šķīrējtiesā būtu pieci šķīrējtiesneši, prasītājs ieceļ papildu šķīrējtiesnesi 30 dienu laikā pēc atbildes saņemšanas uz paziņojumu par vēršanos šķīrējtiesā.

I.6. PANTS

Pārstāvniecība un palīdzība

1. Puses šķīrējtiesā pārstāv viens vai vairāki pārstāvji. Pārstāvjiem var palīdzēt padomdevēji vai advokāti.

2. Par visām pārstāvju vai viņu adrešu izmaiņām paziņo otrai pusei, Starptautiskajam birojam un šķīrējtiesai. Šķīrējtiesa var jebkurā laikā pēc savas iniciatīvas vai pēc kādas puses lūguma pieprasīt pierādījumus par pilnvarām, kas piešķirtas pušu pārstāvjiem.

II NODAĻA

ŠĶĪRĒJTIESAS SASTĀVS

II.1. PANTS

Šķīrējtiesnešu skaits

Šķīrējtiesā ir trīs šķīrējtiesneši. Ja prasītājs savā paziņojumā par vēršanos šķīrējtiesā vai atbildētājs atbildē uz paziņojumu par vēršanos šķīrējtiesā to lūdz, šķīrējtiesā ir pieci šķīrējtiesneši.

II.2. PANTS

Šķīrējtiesnešu iecelšana

1. Ja paredzēts iecelt trīs šķīrējtiesnešus, katra puse izraugās vienu no tiem. Divi pušu ieceltie šķīrējtiesneši izraugās trešo šķīrējtiesnesi, kas ir šķīrējtiesas priekšsēdētājs.
2. Ja paredzēts iecelt piecus šķīrējtiesnešus, katra puse izraugās divus no tiem. Četri pušu ieceltie šķīrējtiesneši izraugās piekto šķīrējtiesnesi, kas ir šķīrējtiesas priekšsēdētājs.

3. Ja 30 dienu laikā pēc pēdējā pušu ieceltā šķīrējtiesneša iecelšanas šķīrējtiesneši nav panākuši vienošanos par šķīrējtiesas priekšsēdētāja izvēli, priekšsēdētāju ieceļ Pastāvīgās šķīrējtiesas ģenerālsēkretārs.

4. Lai palīdzētu izraudzīties šķīrējtiesnešus šķīrējtiesas izveidošanai, izveido un, kad nepieciešams, atjaunina indikatīvu sarakstu ar personām, kurām ir 6. punktā minētā kvalifikācija, un minētais saraksts ir kopīgs visiem divpusējiem nolīgumiem, kas attiecas uz jomām, kuras saistītas ar iekšējo tirgu, un kuros piedalās Šveice, kā arī Nolīgumam starp Eiropas Savienību un Šveices Konfederāciju par veselības aizsardzību, kas noslēgts [vieta] [datums] (turpmāk “Nolīgums par veselību”), Eiropas Kopienas un Šveices Konfederācijas nolīgumam par lauksaimniecības produktu tirdzniecību, kas noslēgts Luksemburgā 1999. gada 21. jūnijā (turpmāk “Nolīgums par lauksaimniecības produktu tirdzniecību”), un Nolīgumam starp Eiropas Savienību un Šveices Konfederāciju par Šveices regulāru finansiālo iemaksu ekonomisko un sociālo atšķirību mazināšanai Eiropas Savienībā, kas noslēgts [vieta] [datums], (turpmāk “Nolīgums par regulāru finansiālo iemaksu”). Apvienotā komiteja ar lēmumu pieņem un atjaunina šo sarakstu nolīguma vajadzībām.

5. Ja puse neizraugās šķīrējtiesnesi, Pastāvīgās šķīrējtiesas ģenerālsēkretārs ieceļ šo šķīrējtiesnesi no 4. punktā minētā saraksta. Ja šāda saraksta nav, Pastāvīgās šķīrējtiesas ģenerālsēkretārs šķīrējtiesnesi izlozē no personām, kuras viena vai abas puses ir formāli ierosinājušas 4. punkta vajadzībām.

6. Šķīrējtiesas sastāvā ir augsti kvalificētas personas, kuras var būt un var nebūt saistītas ar pusēm un kurām ir garantēta neatkarība un interešu konfliktu neesība, kā arī plaša pieredze. Konkrētāk, tās ir apliecinājušas speciālās zināšanas tieslietās un jautājumos, uz kuriem attiecas šis Nolīgums, tās nesaņem norādījumus no pusēm un tās rīkojas patstāvīgi un nesaņem norādījumus no kādas organizācijas vai valdības jautājumos, kas saistīti ar strīdu. Šķīrējtiesas priekšsēdētājam ir arī pieredze strīdu izšķiršanas procedūrās.

II.3. PANTS

Šķīrējtiesnešu deklarācijas

1. Ja tiek apsvērta personas iecelšana par šķīrējtiesnesi, šī persona ziņo par visiem apstākļiem, kas varētu radīt pamatotas šaubas par tās objektivitāti vai neatkarību. No iecelšanas brīža un visā šķīrējtiesas procesā šķīrējtiesnesis nekavējoties ziņo par šādiem apstākļiem pusēm un pārējiem šķīrējtiesnešiem, ja tas jau nav izdarīts iepriekš.
2. Jebkuru šķīrējtiesnesi var noraidīt, ja pastāv apstākļi, kas varētu radīt pamatotas šaubas par viņa objektivitāti vai neatkarību.
3. Puse var pieprasīt tās ieceltā šķīrējtiesneša noraidīšanu tikai tāda iemesla dēļ, kas tai kļuvis zināms pēc tā iecelšanas.
4. Ja šķīrējtiesnesis nerīkojas vai ja šķīrējtiesnesim *de jure* vai *de facto* nav iespējams pildīt savus pienākumus, piemēro II.4. pantā noteikto šķīrējtiesnešu noraidīšanas procedūru.

II.4. PANTS

Šķīrējtiesnešu noraidīšana

1. Ikviens puse, kas vēlas noraidīt šķīrējtiesnesi, iesniedz noraidīšanas pieprasījumu 30 dienu laikā no dienas, kad tai paziņots par minētā šķīrējtiesneša iecelšanu, vai 30 dienu laikā no dienas, kad tā uzzinājusi par II.3. pantā minētajiem apstākļiem.
2. Noraidīšanas pieprasījumu nosūta otrai pusei, noraidītajam šķīrējtiesnesim, pārējiem šķīrējtiesnešiem un Starptautiskajam birojam. Tajā izklāsta noraidīšanas pieprasījuma iemeslus.
3. Ja ir iesniegts noraidīšanas pieprasījums, otra puse var apmierināt noraidīšanas pieprasījumu. Attiecīgais šķīrējtiesnesis var arī sevi atstatīt. Noraidīšanas pieprasījuma apmierināšana vai sevis atstatīšana nenozīmē, ka tiek atzīti noraidīšanas iemesli.
4. Ja 15 dienu laikā pēc noraidīšanas pieprasījuma paziņošanas otra puse neapmierina noraidīšanas pieprasījumu vai attiecīgais šķīrējtiesnesis sevi neatstata, puse, kas pieprasījusi noraidīšanu, var lūgt Pastāvīgās šķīrējtiesas ģenerālsekretāru pieņemt lēmumu par noraidīšanu.
5. Ja vien puses nevienojas citādi, 4. punktā minētajā lēmumā norāda šāda lēmuma iemeslus.

II.5. PANTS

Šķīrējtiesneša aizstāšana

1. Ievērojot šā panta 2. punktu, ja šķīrējtiesas procesa laikā ir jāaizstāj šķīrējtiesnesis, aizstājēju ieceļ vai atlasa saskaņā ar II.2. pantā noteikto procedūru, ko piemēro aizstājamā šķīrējtiesneša iecelšanai vai atlasei. Minēto procedūru piemēro arī tad, ja viena puse nav izmantojusi savas tiesības iecelt aizstājamo šķīrējtiesnesi vai piedalīties tā iecelšanā.
2. Šķīrējtiesneša aizstāšanas gadījumā procedūru atsāk tajā posmā, kad aizstātais šķīrējtiesnesis beidz pildīt savas funkcijas, ja vien šķīrējtiesa nenolemj citādi.

II.6. PANTS

Atbrīvošana no atbildības

Izņemot tīšu pārkāpumu vai rupjas nolaidības gadījumus, puses, ciktāl to pieļauj piemērojamie tiesību akti, atsakās no jebkādas prasības pret šķīrējtiesnešiem par jebkuru darbību vai bezdarbību, kas saistīta ar šķīrējtiesu.

III NODAĻA

ŠĶĪRĒJTIESAS PROCEDŪRA

III.1. PANTS

Vispārīgie noteikumi

1. Šķīrējtiesas izveidošanas diena ir diena, kurā pēdējais šķīrējtiesnesis ir pieņēmis savu iecelšanu amatā.
2. Šķīrējtiesa nodrošina vienlīdzīgu attieksmi pret pusēm un to, ka piemērotā procesa posmā katrai no tām ir pietiekama iespēja aizstāvēt savas tiesības un izklāstīt savus argumentus. Šķīrējtiesa vada šķīrējtiesas procedūru tā, lai izvairītos no kavēšanās un nevajadzīgiem izdevumiem un lai nodrošinātu strīda izšķiršanu starp pusēm.
3. Ja šķīrējtiesa pēc pušu uzklausīšanas nenolemj citādi, tiek rīkota tiesas sēde.
4. Ja puse nosūta paziņojumu šķīrējtiesai, tā to dara ar Starptautiskā biroja starpniecību un vienlaikus nosūta kopiju otrai pusei. Starptautiskais birojs nosūta minētā paziņojuma kopiju katram šķīrējtiesnesim.

III.2. PANTS

Šķīrējtiesas vieta

Šķīrējtiesas process notiek Hāgā. Ja to prasa ārkārtas apstākļi, šķīrējtiesa var sanākt jebkurā citā vietā, ko tā uzskata par piemērotu savām apspriedēm.

III.3. PANTS

Valoda

1. Šķīrējtiesas procedūras valodas ir franču un angļu valoda.
2. Šķīrējtiesa var pieprasīt, lai visiem dokumentiem, kas pievienoti prasības pieteikumam vai aizstāvības rakstam, un visiem citiem procedūras laikā iesniegtajiem dokumentiem, kas sagatavoti oriģinālvalodā, pievieno tulkojumu vienā no tiesvedības valodām.

III.4. PANTS

Prasības pieteikums

1. Prasītājs šķīrējtiesas noteiktajā termiņā ar Starptautiskā biroja starpniecību nosūta rakstisku prasības pieteikumu atbildētājam un šķīrējtiesai. Pieteikuma iesniedzējs var nolemt I.4. pantā minēto paziņojumu par vēršanos šķīrējtiesā uzskatīt par prasības pieteikumu, ja tas arī atbilst šā panta 2. un 3. punkta nosacījumiem.

2. Prasības pieteikumā iekļauj šādu informāciju:
 - a) informācija, kas norādīta I.4. panta 3. punkta b) līdz f) apakšpunktā;
 - b) faktu izklāsts, kas iesniegts prasības pamatojumam, un
 - c) juridiskie argumenti, kas izvirzīti prasības pieteikuma pamatojumam.
3. Prasības pieteikumam, ciktāl iespējams, pievieno visus dokumentus un citus pierādījumus, ko minējis prasītājs, vai arī tajos būtu jāsniedz atsauce uz tiem.

III.5. PANTS

Aizstāvības raksts

1. Atbildētājs šķīrējtiesas noteiktajā termiņā ar Starptautiskā biroja starpniecību prasītājam un šķīrējtiesai nosūta rakstveida aizstāvības rakstu. Atbildētājs var nolemt atbildi uz I.5. pantā minēto paziņojumu par vēršanos šķīrējtiesā uzskatīt par aizstāvības rakstu, ja atbilde uz paziņojumu par vēršanos šķīrējtiesā arī atbilst šā panta 2. punkta nosacījumiem.
2. Aizstāvības rakstā sniedz atbildi uz prasības pieteikuma punktiem, kas norādīti saskaņā ar šā protokola III.4. panta 2. punkta a) līdz c) apakšpunktu. Ciktāl iespējams, tam pievieno visus dokumentus un citus pierādījumus, ko minējis atbildētājs, vai arī tajos būtu jāsniedz atsauce uz tiem.

3. Aizstāvības rakstā vai vēlākā šķīrējtiesas procesa posmā, ja šķīrējtiesa nolemj, ka kavēšanās ir pamatota ar attiecīgiem apstākļiem, atbildētājs var iesniegt pretprasību ar nosacījumu, ka šķīrējtiesa ir kompetenta to izskatīt.
4. Pretprasībai piemēro III.4. panta 2. un 3. punktu.

III.6. PANTS

Šķīrējtiesas jurisdikcija

1. Šķīrējtiesa lemj par to, vai tai ir jurisdikcija, pamatojoties uz nolīguma 16. panta 2. punktu vai 17. panta 2. punktu.
2. Nolīguma 16. panta 2. punktā minētajos gadījumos šķīrējtiesai ir pilnvaras izskatīt strīdu izraisījušo jautājumu, kāds tas oficiāli iekļauts risināšanai Apvienotās komitejas darba kārtībā saskaņā ar nolīguma 16. panta 1. punktu.
3. Nolīguma 17. panta 2. punktā minētajos gadījumos šķīrējtiesai, kas izskatīja galveno lietu, ir pilnvaras pārbaudīt apstrīdēto kompensācijas pasākumu samērīgumu, arī, ja minētie pasākumi pilnībā vai daļēji ir noteikti kādā divpusējā nolīgumā, kurš ir minēts 3. panta a) punktā iekļautajā sarakstā.

4. Iebildi par šķīrējtiesas jurisdikcijas neesību iesniedz vēlākais aizstāvības rakstā vai – pretprasības gadījumā – atbildē. Tas, ka puse ir iecēlusi šķīrējtiesnesi vai ir piedalījusies tā iecelšanā, neatņem tai tiesības iesniegt šādu iebildi. Iebildi par to, ka strīds varētu pārsniegt šķīrējtiesas pilnvaras, iesniedz, tiklīdz šķīrējtiesas procesa laikā tiek izvirzīts jautājums, kas, iespējams, pārsniedz tās pilnvaras. Katrā ziņā šķīrējtiesa var apmierināt iebildi, kas iesniegta pēc noteiktā termiņa beigām, ja tā uzskata, ka kavēšanās notikusi pamatotu iemeslu dēļ.

5. Šķīrējtiesa var lemt par 4. punktā minēto iebildi, vai nu to uzskatot par prejudiciālu jautājumu, vai arī pieņemot lēmumu pēc būtības.

III.7. PANTS

Cita rakstiski sniedzama informācija

Šķīrējtiesa pēc apspriešanās ar pusēm lemj par to, kādu citu rakstiski sniedzamu informāciju puses iesniedz vai var iesniegt papildus prasības pieteikumam un aizstāvības rakstam, un nosaka to iesniegšanas termiņu.

III.8. PANTS

Termiņi

1. Šķīrējtiesas noteiktie termiņi rakstisko dokumentu, tostarp prasības pieteikuma un aizstāvības raksta, paziņošanai nepārsniedz 90 dienas, ja vien puses nevienojas citādi.
2. Šķīrējtiesa pieņem galīgo lēmumu 12 mēnešu laikā no tās izveidošanas dienas. Ārkārtas apstākļos, kad radušās īpašas grūtības, šķīrējtiesa var pagarināt šo termiņu par ne vairāk kā trim papildu mēnešiem.
3. Termiņus, kas noteikti 1. un 2. punktā, šādos gadījumos samazina uz pusi:
 - a) pēc prasītāja vai atbildētāja lūguma, ja 30 dienu laikā pēc minētā lūguma šķīrējtiesa, uzklaušījusi otru pusi, nolemj, ka lieta ir steidzama;
 - b) nolīguma 4. panta 2. punkta c) apakšpunktā un 18. panta 6. punktā minētajos gadījumos;
 - c) nolīguma 5. panta 6. punktā un 18. panta 7. punktā minētajos gadījumos, kad Šveice nav noslēgusi konkrētu valstu nolīgumus; vai
 - d) tā vienojas puses.

4. Nolīguma 17. panta 2. punktā minētajos gadījumos šķīrējtiesa pieņem galīgo lēmumu sešu mēnešu laikā no dienas, kurā tika paziņoti kompensācijas pasākumi saskaņā ar nolīguma 17. panta 1. punktu.

III.9. PANTS

Pagaidu noregulējums

1. Nolīguma 17. panta 2. punktā minētajos gadījumos jebkura no pusēm jebkurā šķīrējtiesas procedūras posmā var iesniegt pieteikumu par pagaidu noregulējumu, kas ietver kompensācijas pasākumu apturēšanu.

2. Šā panta 1. punktā minētajā pieteikumā norāda strīda priekšmetu, apstākļus, kas nosaka steidzamību, kā arī faktiskos un juridiskos pamatus, kuri pirmšķietami pamato prasīto pagaidu noregulējumu. Tajos ietver visus pieejamos pierādījumus un pierādījumu piedāvājumus, lai pamatotu pagaidu noregulējuma noteikšanu.

3. Puse, kas lūdz noteikt pagaidu noregulējumu, ar Starptautiskā biroja starpniecību rakstiski nosūta savu pieteikumu otrai pusei un šķīrējtiesai. Šķīrējtiesa nosaka īsu termiņu, kurā šī otra puse var iesniegt rakstiskus vai mutiskus apsvērumus.

4. Šķīrējtiesa viena mēneša laikā pēc 1. punktā minētā pieteikuma iesniegšanas pieņem lēmumu par apstrīdēto kompensācijas pasākumu apturēšanu, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

- a) šķīrējtiesa pirmšķietami ir apmierināta ar lietas būtību, uz ko savā pieteikumā norādījis lietas dalībnieks, kas lūdz noteikt pagaidu noregulējumu;
- b) šķīrējtiesa uzskata, ka, gaidot galīgo lēmumu, puse, kas lūdz noteikt pagaidu noregulējumu, ciestu būtisku un neatgriezenisku kaitējumu, ja kompensācijas pasākumi netiktu apturēti; un
- c) kaitējums, ko apstrīdēto kompensācijas pasākumu tūlītēja piemērošana radītu pusei, kura lūdz piemērot pagaidu noregulējumu, ir lielāks par interesi par šo pasākumu tūlītēju un rezultatīvu piemērošanu.

5. Lēmumam, ko šķīrējtiesa pieņem saskaņā ar 4. punktu, ir tikai pagaidu spēks, un tas neskar šķīrējtiesas lēmumu par lietas būtību.

6. Izņemot, ja lēmumā, ko šķīrējtiesa pieņēmusi saskaņā ar šā panta 4. punktu, ir noteikts agrāks apturēšanas beigu datums, apturēšana zaudē spēku, kad ir pieņemts galīgais lēmums saskaņā ar nolīguma 17. panta 2. punktu.

7. Lai novērstu šaubas, šā panta nolūkos tiek saprasts, ka, apsverot puses, kas pieprasa pagaidu noregulējumu, un otras puses attiecīgās intereses, šķīrējtiesa ņem vērā pušu fizisko personu un uzņēmēju intereses, bet šis apsvērums šādām personām vai uzņēmējiem nepiešķir nekādas tiesības šķīrējtiesā.

III.10. PANTS

Pierādījums

1. Katra puse sniedz pierādījumus par faktiem, kas veido tās prasības vai aizstāvības pamatojumu.
2. Pēc vienas puses pieprasījuma vai pēc savas iniciatīvas šķīrējtiesa var prasīt pusēm sniegt būtisku informāciju, ko tā uzskata par nepieciešamu un atbilstošu. Šķīrējtiesa nosaka termiņu, kurā pusēm jāatbild uz tās pieprasījumu.
3. Pēc vienas puses pieprasījuma vai pēc savas iniciatīvas šķīrējtiesa var no jebkura informācijas avota iegūt jebkādu informāciju, ko tā uzskata par atbilstošu. Šķīrējtiesa var arī lūgt ekspertu viedokli pēc saviem ieskatiem un, attiecīgā gadījumā, ievērojot pušu saskaņotos noteikumus un nosacījumus.
4. Jebkādu informāciju, ko šķīrējtiesa ieguvusi saskaņā ar šo pantu, dara pieejamu pusēm, un puses par šo informāciju var iesniegt piezīmes šķīrējtiesai.

5. Pēc tam, kad šķīrējtiesa ir lūgusi otras puses viedokli, tā pieņem atbilstīgus pasākumus, lai risinātu jebkurus jautājumus, ko kāda puse izvirzījusi attiecībā uz personas datu aizsardzību, dienesta noslēpumu un likumīgajām konfidencialitātes interesēm.
6. Šķīrējtiesa lemj par iesniegto pierādījumu pieņemamību, būtiskumu un spēku.

III.11. PANTS

Uzklausīšana

1. Ja ir jānotiek tiesas sēdei, šķīrējtiesa, apspriedusies ar pusēm, pietiekami savlaicīgi paziņo pusēm tiesas sēdes datumu, laiku un vietu.
2. Tiesas sēde ir atklāta, ja vien šķīrējtiesa pēc savas ierosmes vai pēc pušu pieteikuma nopietnu iemeslu dēļ nenolemj citādi.
3. Katras sēdes protokolu sagatavo un paraksta šķīrējtiesas priekšsēdētājs. Autentisks ir tikai šis protokols.
4. Šķīrējtiesa var nolemt rīkot tiesas sēdi virtuāli saskaņā ar Starptautiskā biroja praksi. Par šo praksi puses tiek savlaicīgi informētas. Šādos gadījumos *mutatis mutandis* piemēro 1. punktu, kā arī 3. punktu.

III.12. PANTS

Noklusējuma princips

1. Ja šajā protokolā vai šķīrējtiesas noteiktajā termiņā prasītājs, nenorādot pietiekamu iemeslu, nav iesniedzis prasības pieteikumu, šķīrējtiesa izdod rīkojumu izbeigt šķīrējtiesas procesu, ja vien nav neatrisinātu jautājumu, par kuriem varētu būt vajadzīgs nolēmums, un ja šķīrējtiesa uzskata, ka tas ir lietderīgi.

Ja šajā protokolā vai šķīrējtiesas noteiktajā termiņā atbildētājs, nenorādot pietiekamu iemeslu, nav iesniedzis atbildi uz paziņojumu par vēršanos šķīrējtiesā vai savu aizstāvības rakstu, šķīrējtiesa izdod rīkojumu par procesa turpināšanu, neuzskatot, ka šāda neizpilde pati par sevi ir uzskatāma par prasītāja apgalvojumu pieņemšanu.

Šā punkta otrā daļa ir piemērojama arī tad, ja prasītājs neiesniedz atbildi uz pretprasību.

2. Ja puse, kas pienācīgi aicināta saskaņā ar III.11. panta 1. punktu, neierodas uz tiesas sēdi un nenorāda pietiekamu iemeslu, kāpēc tā nevar ierasties, šķīrējtiesa var turpināt šķīrējtiesu.

3. Ja puse, kuru šķīrējtiesa pienācīgi uzaicinājusi iesniegt papildu pierādījumus, noteiktajā termiņā to neizdara, nenorādot tam pietiekamu pamatojumu, šķīrējtiesa var lemt, pamatojoties uz tās rīcībā esošajiem pierādījumiem.

III.13. PANTS

Procedūras izbeigšana

1. Ja tiek pierādīts, ka pusēm ir bijusi pienācīga iespēja iesniegt savus argumentus, šķīrējtiesa var pasludināt procedūras izbeigšanu.
2. Ja šķīrējtiesa uzskata, ka tas ir nepieciešams ārkārtas apstākļu dēļ, tā pēc savas iniciatīvas vai pēc puses lūguma var nolemt atsākt tiesvedību jebkurā laikā pirms sava lēmuma pieņemšanas.

IV NODAĻA

LĒMUMS

IV.1. PANTS

Lēmumi

Šķīrējtiesa cenšas pieņemt lēmumus vienprātīgi. Ja tomēr izrādās, ka lēmumu vienprātīgi pieņemt nav iespējams, šķīrējtiesa lēmumu pieņem ar šķīrējtiesnešu balsu vairākumu.

IV.2. PANTS

Šķīrējtiesas lēmuma forma un sekas

1. Šķīrējtiesa var pieņemt atsevišķus lēmumus par dažādiem jautājumiem dažādos laikos.
2. Visus lēmumus pieņem rakstveidā un tajos norāda iemeslus, uz ko tie pamatoti. Tie ir galīgi un saistoši pusēm.
3. Šķīrējtiesas lēmumu paraksta šķīrējtiesneši, tajā norāda datumu, kurā tas pieņemts, un norāda šķīrējtiesas procesa norises vietu. Starptautiskais birojs nosūta pusēm šķīrējtiesnešu parakstītu lēmuma kopiju.
4. Starptautiskais birojs šķīrējtiesas lēmumu publisko.

Publiskojot šķīrējtiesas lēmumu, Starptautiskais birojs ievēro attiecīgos noteikumus par personas datu aizsardzību, dienesta noslēpumu un likumīgajām konfidencialitātes interesēm.

Šā punkta otrajā daļā minētie noteikumi ir identiski visiem divpusējiem nolīgumiem ar iekšējo tirgu saistītajās jomās, kurās piedalās Šveice, kā arī Nolīgumam veselības jomā, Nolīgumam par lauksaimniecības produktu tirdzniecību un Nolīgumam par Šveices regulāru finansiālu ieguldījumu. Apvienotā komiteja ar lēmumu pieņem un atjaunina šos noteikumus Nolīguma vajadzībām.

5. Puses nekavējoties izpilda visus šķīrējtiesas lēmumus.

6. Nolīguma 16. panta 2. punktā minētajos gadījumos šķīrējtiesa pēc pušu atzinuma saņemšanas lēmumā par lietas būtību nosaka pieņemamu termiņu lēmuma izpildei saskaņā ar nolīguma 16. panta 5. punktu, ņemot vērā pušu iekšējās procedūras.

IV.3. PANTS

Piemērojamie tiesību akti, interpretācijas noteikumi, mediators

1. Piemērojamie tiesību akti ir nolīgums, kā arī starptautisko tiesību normas un principi, kas piemērojami starp pusēm par līgumu interpretāciju.
2. Iepriekšēji lēmumi, ko kāda strīdu izšķiršanas struktūra pieņēmusi attiecībā uz kompensācijas pasākumu samērīgumu saskaņā ar citu nolīguma 17. panta 1. punktā minēto divpusēju nolīgumu, ir saistoši šķīrējtiesai.
3. Šķīrējtiesai nav atļauts lemt kā mediatoram vai *ex aequo et bono*.

IV.4. PANTS

Savstarpēji saskaņots risinājums vai citi iemesli šķīrējtiesas procedūras izbeigšanai

1. Puses jebkurā laikā var savstarpēji vienoties par strīda risinājumu. Par jebkuru šādu risinājumu tās kopīgi paziņo šķīrējtiesai. Ja risinājumam ir nepieciešams apstiprinājums saskaņā ar kādas puses atbilstīgām iekšējām procedūrām, paziņojumā norāda attiecīgo prasību, un šķīrējtiesas procedūru aptur. Ja šāds apstiprinājums nav vajadzīgs vai pēc tam, kad sniegts paziņojums par minētās iekšējās procedūras pabeigšanu, šķīrējtiesas procedūru izbeidz.
2. Ja šķīrējtiesas procedūras gaitā prasītājs rakstiski informē šķīrējtiesu, ka nevēlas turpināt šķīrējtiesas procedūru, un ja dienā, kad šķīrējtiesa saņem šo paziņojumu, atbildētājs šķīrējtiesas procedūrā vēl nav veicis nekādus pasākumus, šķīrējtiesa izdod rīkojumu, kurā oficiāli reģistrē šķīrējtiesas procedūras izbeigšanu. Šķīrējtiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem, kas jāsedz prasītājam, ja to pamato minētās puses rīcība.
3. Ja pirms šķīrējtiesas lēmuma pieņemšanas šķīrējtiesa secina, ka tiesvedības turpināšana ir kļuvusi bezjēdzīga vai neiespējama citu iemeslu dēļ, kas nav minēti 1. un 2. punktā, šķīrējtiesa informē puses par savu nodomu izdot rīkojumu par tiesvedības izbeigšanu.

Pirmo daļu nepiemēro, ja ir neatrisināti jautājumi, par kuriem var būt nepieciešams lemt, un ja šķīrējtiesa uzskata, ka tas ir lietderīgi.

4. Šķīrējtiesa nosūta pusēm šķīrējtiesas procedūras izbeigšanas rīkojuma vai šķīrējtiesnešu parakstīta lēmuma, kas pieņemts, pusēm vienojoties, kopiju. Nolīguma IV.2. panta 2. līdz 5. punktu piemēro šķīrējtiesas lēmumiem, kas pieņemti, pusēm savstarpēji vienojoties.

IV.5. PANTS

Šķīrējtiesas lēmuma labošana

1. 30 dienu laikā pēc šķīrējtiesas lēmuma saņemšanas puse, ar Starptautiskā biroja starpniecību paziņojot par to otrai pusei un šķīrējtiesai, var lūgt šķīrējtiesu labot šķīrējtiesas lēmuma tekstā jebkādas kļūdas aprēķinos, pārrakstīšanās vai drukas kļūdas vai līdzīgas kļūdas vai izlaidumus. Ja šķīrējtiesa uzskata, ka lūgums ir pamatots, tā veic labojumu 45 dienu laikā pēc lūguma saņemšanas. Lūgums neaptur IV.2. panta 6. punktā paredzēto termiņu.
2. Šķīrējtiesa 30 dienu laikā pēc sava lēmuma paziņošanas var veikt šā panta 1. punktā minētos labojumus pēc savas iniciatīvas.
3. Labojumus, kas minēti šā panta 1. punktā, veic rakstiski, un tie ir lēmuma neatņemama sastāvdaļa. Piemēro IV.2. panta 2. līdz 5. punktu.

IV.6. PANTS

Šķīrējtiesnešu honorāri

1. Šīs regulas IV.7. pantā minētie honorāri ir samērīgi, ņemot vērā lietas sarežģītību, šķīrējtiesnešu veltīto laiku un visus citus attiecīgos apstākļus.
2. Izveido un vajadzības gadījumā atjaunina sarakstu ar dienas atlīdzību un maksimālo un minimālo stundu skaitu, kas ir kopīgs visiem divpusējiem nolīgumiem ar iekšējo tirgu saistītajās jomās, kurās piedalās Šveice, kā arī Nolīgumam veselības jomā, Nolīgumam par lauksaimniecības produktu tirdzniecību un Nolīgumam par Šveices regulāru finansiālu ieguldījumu. Apvienotā komiteja ar lēmumu pieņem un atjaunina šo sarakstu nolīguma vajadzībām.

IV.7. PANTS

Izdevumi

1. Katra puse sedz savus tiesāšanās izdevumus un pusi no šķīrējtiesas izdevumiem.
2. Šķīrējtiesa, lemjot par lietas būtību, nosaka savus izdevumus. Minētajos izdevumos ietver tikai:
 - a) šķīrējtiesnešu honorārus, kas jānorāda atsevišķi katram šķīrējtiesnesim un ko nosaka pati šķīrējtiesa saskaņā ar IV.6. pantu;

- b) šķīrējtienešu ceļa un citus izdevumus; un
- c) Starptautiskā biroja honorārus un izdevumus.

3. Šā panta 2. punktā minētās izmaksas ir samērīgas, ņemot vērā strīda summu, strīda sarežģītību, laiku, ko šķīrējtiesneši un visi šķīrējtiesas ieceltie eksperti ir veltījuši saistībā ar to, un visus citus būtiskus apstākļus.

IV.8. PANTS

Drošības naudas iemaksa

1. Šķīrējtiesas sākumā Starptautiskais birojs var lūgt pusēm iemaksāt avansā summu, kas ir vienāda ar IV.7. panta 2. punktā minētajiem izdevumiem.
2. Šķīrējtiesas procesa laikā Starptautiskais birojs var pusēm pieprasīt veikt iemaksas papildus 1. punktā minētajai iemaksai.
3. Visas summas, ko puses iemaksājušas saskaņā ar šo pantu, pārskaita Starptautiskajam birojam, un tas šīs summas izmaksā, lai segtu faktiskos izdevumus, tajā skaitā un it īpaši šķīrējtiesnešu honorārus un Starptautiskā biroja atlīdzības.

V NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

V.1. PANTS

Grozījumi

Apvienotā komiteja ar lēmumu var pieņemt šā protokola grozījumus.